

- (1) विंशतिमुक्ताफलानां मूल्यं कियन्ति रूप्यकाणि ?
उत्तरम् - त्रिंशद्विकशतं रूप्यकाणि ।
- (2) शतं सङ्ख्यकानां मुक्ताफलानां मूल्यं भवति ?
उत्तरम् - चत्वारिंशत् रूप्यकाणि ।
- (3) पञ्चचत्वारिंशत् मुक्ताफलानां मूल्यं भवति ?
उत्तरम् - चत्वारिंशत् रूप्यकाणि ।
- (4) शतं मुक्ताफलानां मूल्यं कियत् ?
उत्तरम् - पञ्चविंशति रूप्यकाणि ।
- (5) शतद्वयसङ्ख्यकानां मुक्ताफलानां कियन्मूल्यं भवति ?
उत्तरम् - द्वादश रूप्यकाणि ।
- (6) शतत्रयाणां मुक्ताफलानां मूल्यम् -
उत्तरम् - षड् रूप्यकाणि ।
- (7) चतुःशतानां मुक्ताफलानां मूल्यं भवति -
उत्तरम् - पञ्च रूप्यकाणि ।
- (8) पञ्चशतानां मुक्ताफलानां मूल्यं भवति ?
उत्तरम् - रूप्यकत्रयम् ।
- (9) अन्यानि कियन्ति संज्ञकानि मुक्ताफलानि ?
उत्तरम् - सप्त ।
- (10) राजमुक्ताधारणेन किं लग्नन्ते राजानः ?
उत्तरम् - विजयं लग्नन्ते ।
- (11) वाशहमुक्ता कुतः लग्नन्ते ?
उत्तरम् - वाशहस्य दन्तमूलात् ।
- (12) मरुत्प्रमुक्ता कुतः ?
उत्तरम् - मरुत्प्रोदरात् ।

डॉ० सुदिवट कुमार
सहा० प्राचार्य (उपनिवेश)
शा० उ० सं० मडावि० मुखसे
पूर्णिमा ।

अथ पापत्रयदशाफलविशेषतामाह -

पापा यदि दशानाथाः शुभानां तदसंयुजाम् ।

शुक्तयः पापफलदास्तसंयुक् शुभशुक्तयः ॥

अन्वयः - दशानाथाः यदि पापाः स्युः, तदा तद् असंयुजां शुभानां शुक्तयः पापफलदाः भवन्ति । तत् संयुक् शुभशुक्तयः मिश्रफलदा भवन्ति ।

संस्कृत - दशानाथाः दशैश्वराः यदि पापा अशुभ-
ग्रहाः स्युस्तदा तदसंयुजां दशाक्षिपसम्बन्धरहितानां
शुभानां शुभग्रहाणां शुक्तयः अन्तर्दशाः पापफलदाः
अनिष्टफलप्रदाः भवन्ति । तत्संयुक् शुभशुक्तयः दशाक्षि-
पसम्बन्धिशुभग्रहान्तर्दशाः मिश्रफलदा मिश्रं शुभाशुभाफलं
ददातीति मिश्रफलदाः भवन्तीत्यभिमतश्लोकेन स्पष्टीयते ।
अत्राशुभो विद्यते यत् दशानाथो यदि पापग्रहाः (अर्थात्
त्रिषडायादीशाष्टमैशा इत्यर्थः) तेषां दशायां सम्बन्ध-
रहितानां शुभ ग्रहाणामन्तर्दशाः पापफलं कुर्वन्ति । तत्रैव
तत्सम्बन्धी शुभग्रहाः मिश्रितफलदा अर्थात् शुभाशुभदा
कदा शुभ कदा अशुभं फलं ददन्ति ।

क्षेमदुःखी - पापी ग्रह की महादशा में असम्बन्धी
शुभग्रह की अन्तर्दशा में पापफल होगा है । वही सम्बन्धी
शुभग्रह की अन्तर्दशा में शुभपाप मिश्रित फल होगा है ।

विमर्श - पापी ग्रह की महादशा में जब भी
उससे सम्बन्धरहित शुभग्रह अपनी अन्तर्दशा में अशुभ-
फल करता है, ऐसे में सम्बन्ध शुक रहने पर भी मिश्रफल
ही करता है, अर्थात् कभी शुभ और कभी अशुभ फल
करते हैं ।

डॉ० सुदेव कुमार
सहा० प्राचार्य (ज्योतिष)
शां०३०सं०महावि० युवासेना
पूर्णिमा ।

अथ राहुकेतुोर्दशाफलनिर्णयमाह -

तमोन्महो शुभाहडावसम्बन्धेन केनचित् ।

अन्वयः - केनचित् असम्बन्धेन शुभाहडो तमो-
ग्रहो अन्तर्दशानुसारेण योगकारको भवेताम् ।

संस्कृत - तमोग्रहाविति - केनचित् योगकारक-
ग्रहेण असम्बन्धेन सम्बन्धरहितेन, शुभाहडो शुभ-
स्मानगतो तमोग्रहो राहुकेतु, अन्तर्दशानुसारेण

योगकारकमहादशायां स्वान्तर्दशायां योगकारको
योगफलदायको भवेताम् । अत्राशयो विद्यते यत्

राहुकेतु यदि केन्द्र त्रिकोणेषु, केन्द्रेषु त्रिकोणेषु
सदावस्थितौ, तदा समुत्कृष्टतमप्रयोगकारको

भवतः । तथा धानयोः दशा नाम्नोत्तमवृद्धिकार-
काऽपि भवतः । योगकारीग्रहदशायांमपि अन्तो-

रन्तर्दशाऽपि भाग्योत्पकारको भवतः ।
धूमदूरी - राहु-केतु केन्द्र या त्रिकोण मे

स्थित हो, किसी से सम्बन्ध भी नहीं करे, फिर भी
राहु-केतु की महादशा में केन्द्रेषु या त्रिकोणेषु

की अन्तर्दशा में अथवा केन्द्रेषु या त्रिकोणेषु
की महादशा में राहु-केतु का अन्तर योगफल

प्रदान करने वाली होती है ।
विमर्श - यद्यस्मात् गणितिके अनुसार

राहु-केतु की मूल-प्रकृति अर्थात् उनकी नैसर्गिक
स्वभाव है कि जिसत्रात में स्थित हो, जिसत्रात

के साथ भूते करे, उनके प्रभाव द्वारा अपने को सक्रिय
करते हैं । राहु-केतु केन्द्रत्रिकोण के स्वामियों से

सम्बन्ध कर योगकारी होते हैं । इसी कारण
राहु-केतु अन्य ग्रहों से असम्बन्ध रहकर भी

अपनी दशा-अन्तर्दशा में योग का फल अवकाश
देते हैं ।